కవిత్వభాషనుశుభ్రపరిచేతాత్వికపరిమళం"జీవనభాష"

కవులహృదయానికి,చింతనకుకవిత్వభాషఒకప్రధానవాహకం.భాషకుస్వీయచైతన్యంఉండదుఅర్థంఉంటుంది.ప్రయోగదశనుంచేఈచైతన్యంప్రవహిస్తుంది.అదికవిత్వభాషకైతేకొంచంఎక్కువ.కవులుపాతపదాలనుకొత్తఆలోచనలతోఅన్వయించిప్రయోగించదంవల్లవాటికికొత్తచైతన్యంవస్తుంది.ఒకరూపంలోనికిఒకరూపపుశక్తినిచేర్చిరాసేఇలాంటిశక్తినిరూపకాత్మకభాష(metaphorical language) ఇస్తుంది."మెటాఫర్"అనేపదంగ్రీకుపదమైన "మెటాఫెరీన్(metapherein) నుంచివచ్చింది.ఈపదానికి "తీసుకువెళ్లటం(to carry over),బదిలీచేయు(transfer)అనేఅర్థాలున్నాయి.ఒకఅర్థంలోఉన్నపదానికిమరోఅర్థాన్నిస్ఫురించేలాఉపయోగించడం.అంటేరెండుపదాలమధ్యసారూప్యతలని,సార్థకతలనుపోల్చిచూడడం.కొన్నిరూపకాలనుమళ్ళీమళ్ళీవాడడంవల్లఅవిపాతబడిపోయి,సాధారణనిర్మాణానికివస్తాయి.వీటిని"డెడ్మెటాఫర్"(Dead metaphor)అంటారు,అలంకారశాస్త్రందీన్నేరూఢిలక్షణఅన్నది.

"A dead metaphor is a figure of speech which has lost the original imagery of its meaning due to extensive, repetitive, and popular usage.

Because dead metaphors have a conventional meaning that differs from the original, they can be understood without knowing their earlier connotation."

("డెడ్మెటాఫర్"అంటేవిపులంగా, పునరుక్తిగాఎక్కువసార్లుఉపయోగింపబడినదిమరియుప్రజాదరణపొందినది.వాడకంవలనదానిఅర్థంలోఅసలైనచిత్రాలనుకోల్పోయినఒకభావగర్భితరూపం.ఎందుకంటేడెడ్మెటాఫర్ లువాస్తవమైనఅర్థాన్నివిభేదించేసాంకేతికంగాఏర్పరచుకున్నఅర్థాన్నికలిగిఉన్నావాడకంవల్లవాటిమునుపటిఅర్థాన్నితెలియకుండానేఅర్థంచేసుకోవచ్చు.)

అందువల్లకొత్తగాకవిఇచ్చేభాషాచైతన్యానికిఇవిపాతబడిపోతాయి.విమర్శఇలాంటిప్రతీకలనుకూడాసిద్ధప్రతీకలు(Proved symbols)అంది.ఒకకొత్తప్రతీకనుచదివినఆనందాన్నిఇవిఇవ్వవు.లాక్ఫ్.జాన్ (Lakoff, G.Jan

)రూపకపునస్సమీక్ష(Reappraisal of

metaphor)ద్వారాకొత్తశక్తినిచ్చేవిధానాన్నిగురించిచర్చించారు.ఆయనకొత్తమెటాఫర్ను"A new metaphor is a metaphor that is not already part of the conceptual system of a culture as reflected in its language. (కొత్తమెటాఫర్అనేదిఅంతవరకుఆ భాషసంస్కృతిలోగాని,భావనావ్యవస్థలోగానిభాగంగాలేనిది.)అనినిర్వచించారు

ప్రతీకలోనిరూపకశక్తికికవికొత్తదనాన్నివ్వాలి.అంటేఎప్పటికప్పుడుకొత్తఆలోచనలను,పోలికలనుతెచ్చుకోవాలి.ఇస్మాయిల్ఇలాపాతభాషనుచెరిపేసికొత్తభాషనునిర్మించడాన్నిభాషనుశుభ్రపరచడంఅన్నారు.

అయిదున్నరపదులవయస్సులోఉన్నడా.గోపికవిత్వంవస్తుసంబంధమైనఉనికిలోనేకాకుండానిర్వహణాసంబంధమైనభాషలోనిత్యంవినూత్నచైతన్యంతోకనిపిస్తారు.రెండునానీలసంపుతలు.ఒకదీర్ఘకవితతోఆయనకవితాయాత్రలోపంతొమ్మిదికవితాసంపుతాలున్నాయి."జీవనభాష"తాజాకవితాసంపుటి.ఈసంపుటిలోఆయన కవిత్వంమరింతతాజాగా,సరికొత్తవస్తువులతో,సమకాలీనసంవేదనలతో,జీవితాలనుంచివంపుకున్నతాత్వికానుభవాన్నిఅందిస్తుంది.స్పష్టంగాఆయనకవిత్వంజీవితంలోనివర్తమానమూర్తావస్థనుంచిగతాన్నిసందర్శించినా

,ఆయనసృజననవీనమవడానికిభాషనుఎప్పటికప్పుడుకొత్తగావాడడంకనిపిస్తుంది.వర్తమానకవిత్వంలోభావనకొత్తగాకనిపిస్తుందంటేఆభాషకొత్తగాఉన్నట్టే.ఈకవిత్వభాషనుపరిశీలిస్తేఆవిషయంఅర్థమవుతుంది.

1.క్రియలన్నీపొలాల్లోనేమొలుస్తాయి/బురదకాళ్ళేనామవాచకాలు"(జీవనభాష.పే11)

2.ఆమెపెట్టేకేక/వొట్టిఅరుపుకాదు/అదొకసంగీతశకలం(కొత్తబాసండ్లు..పాతబట్టలు.పే13)

3.ముత్యపుచిప్పలాంటిఇల్లు(నగరంలోఊరు.17)

4.విద్యుత్ప్రకాశాలుఆమొలకలోంచేపుట్టినపువ్వులు(ఎక్కదీపం.31)

5.మాచేదబావినాకో/కాలికదర్పణం(చేదబావి.35)

6.కిటికీలోంచిఆకాశాన్నిచూస్తుంటాను/చుక్కలుకొంచంఎరుపెక్కిఉంటాయి"_(ఓటమి.37)

మొదటివాక్యంభాషఉత్పత్తినిగురించిప్రస్తావించేది.కానివీటిలోవ్యవసాయసంబంధమైనలేదాకర్షకసంబంధమైనధ్వనిఉంది.ఇక్కడపొలాలుఉత్పత్తికిమూలమైనక్షేత్రం.పనులుఉత్పత్తిఅవసరాన్నిఅనుసరించిఉంటాయి.వాటినినిర్దిష్టంచేసేదికర్షకులు.ఈఅర్థంలోభాషఉత్పత్తినిజీవనానికిఅన్వయించిచెప్పడంఇక్కడకనిపిస్తుంది.పొలం,మొలవటంఅనేక్రియవల్లవ్యవసాయంసూచింపబడినాఇదిధ్వనించేదిఉత్పత్తిని ,ఋరదకాళ్లవల్లవ్యక్తమయ్యేఉత్పత్తికారకులను.రెండవదికూడాఅలాంటిదేపాత్రలనమ్మేస్త్రీవీధిలోపెట్టేకేక.సంగీతశకలంగాచెప్పారు.నిజానికిమొలవటం,కేకఅనేక్రియాపదాలురూపకాన్నివిప్పిచెబుతాయి.అందువల్లపాఠకుడికిఅర్థాన్నిస్ఫురింపజేయడంలోఇవిసఫలమౌతాయి.ఇలాంటివాటినివివరణాత్మకరూపకవాక్యాలు(Inter pretational metaphors)అనవచ్చు.ఇలాంటివాక్యాల్లోక్రియలఉపయోగంఉంటుంది.మూడవవాక్యంలోరెండూపోల్చబడినాయికాబట్టిఅర్థంచేరుతుంది.మొదటిరెండువాక్యాలుఅపేక్షించినంతజ్ఞానాన్నిఅపేక్షించదు.కానిఇందులోముత్యంరెండుధ్వనులనుతొడుక్కుంటుందిమొదటిదివిలువసంబంధమైంది,రెండవదివైశాల్యసంబంధమైంది.నిజానికిముత్యపుచిప్పప్రమాణంఇంటితోసరిపోదు.ఇరుకైనదిఇనిచెప్పడానికి.అదేసమయంలోముత్యపుచిప్పలోఉన్నజీవితంవిలువైనదనిచెప్పడం.ఇలాపదానికికొత్తఅర్థాలనివ్వడమేవాటినిపాతఅర్థాలనుంచిసాహిత్యంఅలంకారికభాషఇచ్చినఅర్థాలనుంచిశుభ్రపరచడం.

నాల్గవవాక్యం"మీవిద్యుత్ప్రకాశాలుఆమొలకలోంచేపుట్టినపువ్వులు"కూడాఅలాంటిదే.నిజానికిఈవాక్యానికికవిత్వపుపుర్వపాఠంతోఅన్వయంఉంటుంది.ఎక్కదీపంవెలుగుకన్నా,ప్రకాశంవైశాల్యంలో,ప్రమాణంలోపెద్దది.ఇక్కడమొలకఎక్కదీపానికి,పువ్వులువిధ్యుత్ప్రకాశానికిసమాంతరంగాకనిపిస్తాయి.వాచ్యంగాఅలాఉన్నాపాతతరంకష్టాలుకొత్తతరపువెలుగులనేజీవితసత్యాన్నిఇదిప్రసారంచేస్తుంది.ప్రకాశందేదీప్యతని,వెలుగుకన్నాప్రౌఢత్వాన్నిప్రతిపాదిస్తుంది.ఇలాఈవాక్యంకూడారెండుఅర్థాలనుస్ఫురింపజేస్తుంది.ఇందులోకవిగతానికిప్రతినిధిగానిలబడ్డారు.ఇలాంటిదే“చేదబావి”లోనివాక్యంకూడా."చేదబావికాలికదర్పణం"అనడంలోఎప్పుడూసమకాలీనవిలువలతోఉంటుందనిచెప్పడం.ఇవాక్యానికికూడాకవితపూర్వపాఠంతోసంబంధంకలిగినదే.చాలావర

కుఇలాంటివాటినిఅనాదిప్రతీకలు(primordial images)గావిశ్లేషిస్తుంటాం.దానికికారణం.ఆధునికదశలోఎన్నోపరికరాలువచ్చి,చేదబావిమాయమైంది.ఇది సాంస్కృతికంగావచ్చినమార్పు.అందువల్లగతానికిప్రతినిధిఅయినజ్ఞాపకంలాంటిబావినినాస్టాల్జియాగాచెబుతాం.గతంనుంచిమానవజీవితంతోనడచివచ్చినవస్తువులేఅనాదిప్రతీకలు.యూంగ్విశ్లేషణలోఉమ్మడిఅచేతన (Collective unconsciousness)లోఇదిభాగం.కానిఇక్కడఇదివర్తమానంఅనిచెప్పిచేదబావిజీవితానికికొత్తసౌందర్యాన్నివ్వడంకనిపిస్తుంది.వాచ్యంగాఈకవితచేదబావిలాకనిపిస్తున్నాకవిత్వంలోనిలక్ష్యాత్మకవిలువలువేరు."జ్ఞాపకాలుకేవలంగతకాలపునీడలుకావు/ప్రస్తుతక్షణాలతోముడిపడినఅంతస్స్యూతక్షణాలు"(పే.36)అంటారు.చెప్పదలుచుకున్నవిలువఇదే."బావినాస్టాల్జియాకాదు/అమ్మకూడాఅంతే"అంటారుచివరలో.బావిప్రధానవస్తువుగాకనిపిస్తున్నాదానికీఅమ్మాలాంటిఅంశంతోపోలికచెప్పారు.అమూర్తంగాఉండేగతవర్తమానాలనుచిత్రించడానికిఇక్కదబావిపనిముట్టుమాత్రమే.

చివరివాక్యంమనోవైజ్ఞానికభూమికకుసంబంధించింది.ముందువాక్యాలన్నిటిలోఅనుభవంఉంది.ఈఅనుభవంపోలికలనుచేర్చింది.నిజానికిఅనుభవంఅన్వయశీలతనుప్రేరేపిస్తుంది.ఇదిరూపకంవ్యవహారాన్ని,ప్రవృత్తినిఅంచనావేసిచిత్రిస్తుంది.ఇదిదృగ్విషయంపైఆధారపడేది.దృగ్విషయంవాస్తవికం.మానసికదృగ్విషయంసారభూతమైంది.వాస్తవికవిషయంలోమూర్తావస్థఉంటుంది.రూపంనిర్ణయాత్మకంగాఉంటుంది.కాబట్టిసమాంతరంగాధ్వనించేదాన్నిఏరుకోడం.కొత్తదనాన్నిస్పర్శించడంకష్టంకాదుఅనుభవమున్నకవికి.సుమారుగాఆకవికున్నసృజనానుభవమేఅందుకుదారిచూపుతుంది.మానసికానుభవంఇచ్చేరూపాన్నిమానసికబంధరూపకం(psycho prison metaphor)అంటారు.గారెత్మోర్గాన్ (Gareth Morgan)దీన్నిపరిచయంచేసారు.

"This metaphor joins the idea that organization are psychic phenomena, in the sense that they are ultimately created and sustained by conscious and unconscious processes, with the notion that people can actually become imprisoned or confined by the images, ideas, thoughts and actions to which these processes"

(మానసికదృగ్విషయసంబంధమైనవ్యవస్థతోఈమెటాఫర్ఏర్పడుతుంది.అంతిమంగాఇవిఅచేతనమరియుచేతనలఅనేవాటిద్వారాసృష్టింపబడతాయి.ఈభావనవల్లఅవిక్రమబద్ధంచేసేఆలోచనలు,చిత్రాలు(ప్రతీకలు)ఊహ

లుమరియుపనులకుబందీయైపోతారు)డా.గోపికవిత్వభాషలోఆయనలోకొత్తగాఆలోచించేసక్తినిఎంతగావి యోగిస్తారోఅనుభవంచేరడానికిఅంతేక్రియాత్మంగాఉంటారు.దృక్పథాలవల్లభాషనునిర్దిష్టంచేసుకోకపోవడంవ ల్లఒకమానసికావస్థఇచ్చేరూపాలను,ముద్రలనుయథాతథంగాచిత్రించడంకనిపిస్తుంది.చివరివాక్యంఅలాంటి దే.

"కిటికీలోంచిఆకాశాన్నిచూస్తుంటాను/చుక్కలుకొంచంఎరుపెక్కిఉంటాయి"

ఈవాక్యంపోల్చబడే,పోలుస్తున్నవస్తువులనురెంటినీసమానంచేసింది.కానిచుక్కలనుఎర్రగాఉన్నాయనడంవ ల్లమానసికదృగ్విషయప్రభావంకనిపిస్తుంది.కాగ్నిటివ్లింగ్విస్టిక్స్,కాగ్నిటివ్సైకాలజీలనుండీమెటాఫర్లకుసంబం ధించిమూర్తీకృతమానసం(embodied mind)అనేపదంమెటఫర్కుసంబంధించినచర్చలోవాడుతారు.మానసికప్రతిఫలనంఅదివేసేముద్రరూపాన్ని వ్వొచ్చులేదాసాధారణరూపానికేమరింతఉపయోగసంబంధమైనశక్తినివ్వొచ్చు.చుక్కలుసాధారణం.ఎర్రనిచు క్కలుఇలాంటివే.ఈకవితలో "అంతమెత్తటిదిండూరాయిలామారిపోతుంది"(పే.38) అనేవాక్యంఉంటుంది.దిండుఇచ్చినమానసికానుభవానికిఇక్కడమరోరూపంకనిపిస్తుంది.ఇవిసంకేతిస్తున్నది మానసికంగాపడినముద్రనుదానివల్లకలిగినఅసహనాన్నిమొదటిదిసంఘటనప్రతిఫలించినస్థితినిచెబుతుం ది.కోపంగాఉన్నప్పుడుఇలాఅనిపించడంఉంటుంది."మారిపోవడం" అనేక్రియతనప్రమేయంలేదనిరూఢిచేస్తుంది.మొదటిదాన్లోనూఇలానేఉన్నా.తనూఅందులోభాగస్వామినే.

ప్రతీవాక్యంవెనుకఇంతస్రమకనిపిస్తుందిఈకవిత్వంలో .అయితేఏకవికైనాఉండేసృజనాత్మకఅనుభవం,ధారుడ్యంవల్లవీటినిసునాయసంగాదాటగలదుకూడా.అదీకా కఅనుభవంమీదఆధారపడిరాసేకవితలోమౌలికస్వరంఎప్పుడూకొత్తదనాన్నివెదుకుతుంది.బహుశఃడా.గోపి కవిత్వభాషఎప్పటికప్పుడుభాషనుశుద్ధిచేసుకోడానికిఇదిఒకమార్గమేమో.ఇలాంటిమానసికముద్రగలవాక్యా లుగోపిగారిలోఅనేకంగాకనిపిస్తాయి.

1.అస్తమిస్తున్నసూర్యుడుఉద్యోగులకళ్ళలో/ఎర్రటిఅలసటగామారుతాడు-(ముంబయిముచ్చట.పే97)

2.ఓఎర్రటినవ్వు /పెద్దకాగితంపైచిన్నకవితలాగనవ్వుతుంది-(బ్రహ్మపుత్ర.పే87)

ఒకమానసికభావనదానినానుకొనికొత్తగాపదచిత్రాలనుసృష్టించదమూకనిపిస్తుంది.పైనవిశ్లేషించుకున్నవాక్యం.పైమూడువాక్యాలుగమనిస్తేఎరుపుఅనేవర్ణాన్నిప్రధానభావనగాతీసుకునినిర్మించినపదచిత్రాలు "ఎర్రనిఅలసట""ఎర్రనినవ్వు"ఈసృజనదారుఢ్యాన్నిచెబుతాయి.చుక్కలు-భౌతికం,అలసట-అమూర్తం,నవ్వు-
మూర్తిమత్వభావనవీటన్నిటికిమానసికఉద్వేగాన్నిచ్చేందుకుఎరుపునుచేర్చిచెప్పడంకనిపిస్తుంది.డా.గోపికవిత్వంలోసాధారణంగాకనిపించేపరికరాలుండవుకవిత్వీకరణకోసంఆయనతానుగాకొన్నితయారుచేసుకుంటారు.విలోమభావనఅలాంటిదే.వాక్యంలోవర్ణించేవస్తువుస్థానంలోదానిపోలికనుచేల్చిచెప్పడం.గతంలోనానీల్లో.."పక్షుల్నికప్పుకున్నాయిచెట్లు"అనివ్యాఖ్యానించారు.ఇదిఅలాంటిదే.

1.సగంతెరిచిననోటిలో

జ్యోతినాలుకలాకదుల్తుండేది-(ఎక్కదీపం.పే31)

ఈవాక్యందానిఉనికిలోనిర్మిస్తే
"నోటిలోనాలుకజ్యోతిలా"అనిఉంటుంది.కానినాలుకఅనేదానికిమరింతశక్తినివ్వడానికిజ్యోతియేనాలుకలాకదుల్తుందన్నారు.డా.గోపికవిత్వంలోకొత్తదనాన్నిచ్చేమరోఅంశంపల్లీయస్పృహ(idyllicconsciousness)ఈవాక్యాలనుచూస్తేఅర్థఆవిషయంఅర్థమవుతుంది.

1.ఆమెతలపైచుట్టకుదురైనలగాలనిపించేది-(కొత్తబాసండ్లు.పే.14)

2.ఎల్లీఎల్లనిపాదులోభళ్ళునవిచ్చుకున్నబీరపువ్వులానవ్వుతాను-(జీవలక్షణం.పే50)

3.కోపమొస్తేమాత్రంసింగరేణిబొగ్గులామండుతాడు-(జీవలక్షణం.పే50)

ఇలాంటివన్నీ తెలంగాణాపల్లెవాసనలనుఆవరించుకునిఉంటాయి.నగరాలప్రస్తావనవచ్చినపుడుకూడాప్రాంతీయముద్రకనిపిస్తుంది.

1.మూసీనదిమురికిలోహైకోర్టుభవనంమసకబారింది-(హైకోర్టు.పే.57)

2.పురాణాపూల్నుంచి/నయాపుల్వస్తుంటే/

మానవవిషాదమంతా/నరాల్లోప్రవహిస్తుంది.

అవతలివైపునుంచి

ఉస్మానియాదవాఖానాలోంచి

ఎదతెగనిమూల్గులువినపడుతుంటాయి.(పైదే.పే.58)

డా.గోపికవిత్వంలోవస్తువుబలమైంది.దానికోసంఇతివృత్తాలుగాజీవితాన్నుంచిఆయనవంపుకునేసారంప్రధానమైంది.ఈసారాన్ని అందించడానికినిత్యంతనభాషకుకొత్తరూపునిస్తుంటారు.వాక్యాలను,జీవితాన్ని,కళను సారవంతంగాఒకదానికొకటితీర్చిఒకవాక్యాన్ని నిర్మిస్తారు.కవిత్వానికిభాషనేప్రధానమైందంటాడుయాకోబ్సన్(Roman jakobson)ఈకవిత్వానికీఈవాక్యంవర్తిస్తుంది.సారవంతమైనజీవితాన్ని,దానితాత్వికతనుప్రసారంచేస్తూడా.గోపీకవిత్వంభాషకుఎప్పటికప్పుడుకొత్తపరిమళాలనద్దుతుంది."జీవనభాష"అలాంటికవిత్వం

____________ ఎం.నారాయణశర్మ